

Uredništvo
in **upravnništvo:**
Kolodvorske
ulice šte. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se na
vračajo.
Inserati:
Sestopna peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrta leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 8 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrta leta 2 gl.,
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 200.

V Ljubljani v ponedeljek, 27. oktobra 1884.

Tečaj I.

„Lex Šuklje.“ II.

Skušali bodemo tedaj izračunati finančni efekt novega zakona, in sicer v dvojnem oziru, gledé davkoplačevalcev po deželi in gledé davčnega bremena, kateri bode odslej zadeval ljubljanskega davkoplačevalca. Podloga našemu računu sta od deželnega zbora sprejeta proračuna normalno-šolskega in deželnega zaklada. Res je sicer, da v poslednjem nahajamo svoto 30 000 gl., denarni vseh samostojne deželne priklade na kolikovino porabljenih žganih pijač, katera še ni zadobila Najvišje sankcije; toda če se sklicujemo na nekatere druge dežele, na pr. na Štajersko in solnograško, katerim se je dovolila ista priklada, potem se baje tudi nam ne bode moglo oporekati, da smo računali z neznanimi veličinami.

„Lex Šuklje“ in njen finančni efekt za davkoplačevalca izvun glavnega mesta! Tú priznava celó „Slov. Narod“: „Res je, da bode to povišanje šolske priklade (v Ljubljani) na dobro hodilo vsej deželi, katera bode odslej za 5% na boljšem.“ Poročevalec finančnega odseka gotovo v zadnjem času ni bil razvajen po ljubeznjivosti najstarejšega slovenskega dnevnika, in tedaj se mora tudi za to mrvice priznanja spodobno zahvaljevati hudomušnemu mentorju. Le nekoliko več jasnosti bi želeli, nekoliko števil, katere bi osvedočile izredno olajšavo davkoplačevalcem na deželi! Saj račun nikakor ni težaven! Po proračunu deželnega odbora znaša za l. 1885 deželna šolska priklada 195 812 gl., vsled novega zakona znašala bode le 146 809 gl., tedaj manj za 49 000 gl. na leto. Poleg tega moramo naglašati, da bode po polnem izginil sedanji primanjkljaj normalnega šolskega zaklada v znesku 7184 gl. 80 kr. Smelo trdimo tedaj, da bode dežela kranjska, izimši svojo stolnico, po novem zakonu si prihranila okolo 55 000 gl. na leto, več tedaj nego četrtno vse šolske potrebščine — in to je tako velikanski napredek, da ga mora biti iz srca vesel vsakdo,

kdor se v tem vprašanji ne postavlja na tesno, omejeno, čisto lokalno ljubljansko stališče!

Toda iz uredniške sobice na Kongresnem trgu doní nam nasproti hripavi glas, roteč se, da se je s tem zakonom godila „velika, kričeča krivica“ ljubljanskemu mestu. Da bi temu tako bilo, da bi „Lex Šuklje“ v istini se naslajala na komunistična ali celo anarhistična načela, kakor nam zatrjeva naš časnikarski Methuzalem — neizogibna dolžnost bi bila za vsakega poslanca, varovati pravico, neoziraje se na začasni dobiček svojih volilcev. Ali s kakimi argumenti zagovarja „Slov. Narod“ svoje drzno očitaje?

Poudarjati nam je v prvi vrsti, da o formalnem pravu deželnega zbora, urediti šolstvo na Kranjskem in skrbeti za njegove stroške v okviru državnih šolskih postav, niti državniki v „Nár. Tiskarni“ dvojiti ne morejo. Deželni red in § 11. državnega temeljnega zakona o pristojnosti državnega zbora soglasno določata, da spada ljudsko šolstvo v področje deželnega zbora. Toda, še več! Nikdo nam ne bode ugovarjal, da se živa duša v Ljubljani ne bi bila pritoževala, ako bi se uže l. 1874, ko se je obravnaval in sklenil dotični zakon, ki je pravna podloga dosedanji eksempeiji glavnega mesta, tudi prva deželna občina, ljubljanska stolnica, pritegnila k vsem stroškom normalno-šolskega zaklada. Paradokso je videti, in vender je gola istina — da vsa opozicija ljubljanskih davkoplačevalcev zoper novo postavo izvira le odtod, ker so dolgi deset let bili v prijetnem položaji, mnogo manj plačevati za svoje šole nego njih sodeželani ter pričeni z letom 1880 celó prejemale doneske južne železnice, kateri so vender namenjeni bili ne mestnemu, temveč deželnemu šolskemu fondu. Opozicija ljubljanskega mesta je tedaj po vsem neutemeljena, dasi prav naravna. Kajti odredi se nekemu privilegiju, slovo dati ukoreninjeni, da-si neosnovani predpravici, je silno težavno. *Bist du im Besitze, so wohnst du im Rechte*, pravi nemška pravna prislovica, in kaj lahko se zamenja dejanski položaj z istinitim pravom. O tej splošni človeški slabosti pričuje nam

jasno vsakdanje življenje, nič manj tudi razvoj javnih institucij. Pojdite na pr. na Štajersko, kjer se je vsled zadnje ureditve zemljiščnega davka dotično davčno breme izdatno pomnožilo. Nova uravnava je mnogo bolj pravična, bolj enakomerna od stare in vender, od izobraženega graščaka pričeni do zadnjega kočarja, uverjeni so vsi Štajarci, da se tekom stoletij ni pripetila nobeni deželi večja krivica nego štajerski s povišanjem gruntnega davka!

Ravno tako se godi v Ljubljani, in „Slov. Narod“, mesto da bi razjasnil težavno vprašanje slabo poučenemu občinstvu, bega svoje vernike z izmišljenimi številkami ter zlobno neti nezadovoljnost po glavnem mestu. Ni čuda tedaj, da grozovite domišljije vznemirjajo ljubljanskega davkoplačevalca. Sanja se mu, da bode vsaj 30 000, morda celó 60 000 gl. na leto moral več plačati šolske priklade. In vender je račun tako priprost, da ga vsako dete lahko sestavlja! Ako smo namreč dobiček za ostalo deželo proračunili s 55 000 gl. na leto, odbiti nam je od tega dobička 10 000 gl. na račun južne železnice, 30 000 na račun deželne priklade na žgano pijačo, skupaj tedaj 40 000 gl. — in presežek 15 000 gl. označuje nam ono svoto, za katero bode tako zvana „Lex Šuklje“ pomnožila davčno breme ljubljanske občine. Vse drugo je prazna govorica, je časnikarska hiperbola!

Ne bodemo zanikali, da tudi ta pomnožitev neprijetno zadeva posamezne davčne subjekte v naši stolnici. Ali z globokim užaljenjem nam je konstatirati, da je „Slov. Narod“ vedoma pačil jasne številke, vedoma neresnico govoril o sklepih deželnega zbora, le zaradi tega, da bi javno mnenje po Ljubljani razdražil proti narodnemu zastopu in proti njemu posebno neljubi osebi. Sklicujemo se na lastne besede „honetnega“ časopisa, kateri svojim čitateljem pripoveduje: „Z novim zakonom naložilo se je Ljubljani novih 10% direktnega davka z vsemi izrednimi državnimi prikladami in to ima za glavno mesto jako občutne posledice, zlasti pa za male davkoplačevalce, ki nemajo svoje lastne hiše.“ To je gola neresnica, tem manj od-

Listek.

Stepni kralj Lir.

Ruski spisal Ivan Turgénev, poslovenil * * *
(Dalje.)
XIII.

Ispravnik prebere na to pravo uradno pismo: „Daritveno listino, katero je sestavil Martin Petrovič.“ Potem stopi ob enem z notarjem na mostovž in oznani sosedom, ki so se zbrali pri vratih na dvorišči, pričam, harlovskim kmetom in nekoliko dvorovim ljudem to, kar se je ravno zgodilo. Potem si začneta dobljeno imenje usvojevati novi posestniki, kateri sta se tudi prikazali na krilce in na kateri je ispravnik pokazaval z roko vsakokrat, ko je kmetom zabičeval „pokorščino“, pri tem je z lahka stegaval eno obrv in dajal svojemu navadnemu obrazu nek grozen izraz. Lehko bi bil tudi to zabičevanje opustil: kajti bolj podložnih fizijognomij, nego pri harlov-

skih kmetih, mislim da se na vsem svetu ne najde. Oblečeni v zakrpane koréte in raztrgane ovčje kožuhe, ali jako tesno prepasani, kakor je vselej treba o slovesnih prilikah, stali so nepremično, kakor iz kamena izsekani, in ko je ispravnik zakričal nanje: „Ali slišite, zlodéji! ali razumete, hudiči!“ poklanjali so se nenadoma vsi ob enem, kakor bi jim bil kečo ukazal; vsak iz teh „zlodéjev in hudičev“ je krepko držal svojo šapko z obema rokama in ni obrnil svojega pogleda z okna, v katerem se je videla postava Martina Petroviča. Celó povabljené priče se niso dosti menj bale. „Ali so vam znane kake zapreke,“ zakričal je na nje ispravnik, „katere bi zabranjevale, da vzameta v posest to imenje edini in zakoniti naslednici in hčeri Martina Petroviča Harlova?“

Vsem pričam se kar lasje zježe.
— Ali so vam znane, vi hudiči? zakriči ispravnik vnovič.
— Ničesar nam ni znano, vaše blagorodije, pogumno odgovori nek hrom starček z ostrizeno brado in brkami, upokojen vojak.

— Glejte, kako si upa ta Jereméjič! govorile so pozneje pri odhodu priče.

Navzlic ispravnikovim prošnjam ni hotel Harlov stopiti ob enem s hčerami na krilce. Moji podložniki bodo se tudi brez tega pokorili moji volji! odgovarjal je. Ko se je to dejanje izvršilo, obšla ga je nekaka žalost. Obraz mu je vnovič obledel. Ta novi, nenavadni izraz žalosti se je tako malo strinjal z ogromnimi in debelimi črtami Martina Petroviča, da nikakor nisem znal, kaj naj si mislim! Saj ga ni zopet napala melanholija? Na drugi strani pa so tudi kmetje bili iznenađeni in na obrazi so se jim brale misli: „Gospod je še čvrst in živ — glejte ga, kako tam stoji, in še kak gospod, ta Martin Petrovič! In zdaj na enkrat ne bode nas več on vladal... Kaki čudeži!“ Ne vem, ali se je Harlovu v resnici dozdevalo, kake misli brodi po glavah njegovih „podložnikov“, ali pa je poslednjič hotel pokazati svojo moč, — kajti naenkrat odpre okno, potisne svojo glavo ven in zakriči z gromovitim glasom: „Slušati!“ Potem zopet zaloputne okno. Osup kme-

pustljiva, ker se je uredništvo „Slov. Naroda“ iz tiskanih poročil in prilog deželnega zbora, koje je dobilo na razpolaganje, lahko uverilo, da bode Ljubljani mesto dosedanjih 10 % od ordinarija plačati 15 % od ordinarija z vsemi državnimi prikladami za šolske potrebščine. Tedaj se zviša šolski davek v Ljubljani le za 5 %, katerim se ima prištevati še primerna tangenta od izrednih državnih priklad pri dosedanji desetodstotni šolski prikladi. V istini neznamo, ali bi se bolj čudili nevednosti in površnosti „Narodovega“ sotrudnika, ali bolj žarno stigmatizovali dolozni namen njegovega uredništva!

In „mali davkoplačevalec“, v koliko bode njega zadevala povišana šolska priklada! Vzemimo na pr. obrtni stan, kateri reprezentuje odlični del ljubljanskih davkoplačevalcev. Ogrorna večina ljubljanskih obrtnikov plačuje 3 gld. 15 kr. do 8 gld. 40 kr. pridobinskega davka od svoje obrti. Pri tako zvanih „malih patentlarjih“, katerih je blizu polovica vseh obrtnikov, znaša šolska priklada do sedaj 32 kr., odslej znašala bode 79 kr., tedaj za 47 kr. več na leto, in vendar se je kolportirala po Ljubljani govornica, da bode za to kategorijo davkoplačevalcev šolski davek takoj poskočil na 1 gld. 8 kr.!! Imovitejši obrtnik z večjim pridobinskim davkom moral bode pač nekoliko globokeje poseči v žep. Ako namreč od svoje pridobine plačuje 8 gld. 40 kr., mu je do sedaj bilo plačati v mestni šolski zaklad 84 kr., nova postava mu mesto tega naklada 2 gld. 14 kr. Toda če premislimo, da tej davčni kategoriji pripadajo premožnejši obrtniki, potem se vendar ne bode moglo trditi, da prebitek 1 gld. 20 kr. šolskega davka njih davčno silo presega.

V najlepšem svitu se nam pa kaže genialna iznajdljivost „Narodovega“ finančnega politika tam, kjer beseduje o vplivu nove postave na hišni davek in najemnino. Oglej si italijanskega charlatana na velikem sejmu, kako gladko mu beseda teče, kako izvrstno umé, prigovarjati in dobrikati se, mamiti ljudstvo ter ga varati, da le speča svojo ničvredno šaro. Toda — skrije naj se pred tekmečem, kateri v predalih „Slov. Naroda“ po velikem zvonu razbija ter s Stentorjevim glasom vse „male davkoplačevalce, ki nimajo svoje lastne hiše“, zlasti pa „male uradnike“, na črno vojsko kliče proti novemu zakonu in njegovim provzročiteljem. Ali bodo „mali uradniki“ v istini tako naivni, da se bodo dali slepariti takemu Barnumu?

Računski departement „Slov. Naroda“ je namreč srečno izvohal, da bodo hišni posestniki vsled nove šolske priklade k višku poskočili s svojo najemnino, da bodo vsled tega celó majhne stranke po „20, 30 in še več goldinarjev na leto“ morale plačevati. Toda vsled povišane najemnine poskočile bodo tudi davki in priklade od poslopij, in vse vkupe bode „iznašalo veliko svoto, katere dandanes nihče preračunati ne more“.

tov se vendar zavoljo tega ni pozgubil in ne zmanjšal. Oni so še bolj okameneli in so celó prenehali na okno gledati. Tolpa dvorovih (med njimi sta bili dve zdravi dekleti v kratkih, pisanih suknyah in s takimi mečami, kakor se jih vidi le na „Sodnjem dnevnu“ Michel-Angelovem, in pa še neki popolen mató, od starosti celó ohromél in poluslep stárec, oblečen v sivo, volneno suknyo — bil je on, kakor se je govorilo, „valthornist“ pri Potemkinu; kozačka Maksimko pa je Harlov sebi pridržal), ta tolpa kazala je nekaj več življenja, nego kmetje; ona se je celo na svojem mestu gibala. Novi posestniki sami sta se obnašali jako važno, posebno Ana. Stisnila je svoje suhe ustne in čvrsto je upirala svoje oči v tla... njena stroga postava ni obetala dosti dobrega dvorovim. Tudi Evlampija ni povzdignila svojih oči; samo enkrat se je obrnila začudeno in počasi pogledala svojega ženina Žitkova, kateri je mislil, da je potrebno, ako se za Sljotkinom tudi on prikaže na krilcu. Zdelo se je, kakor bi njene velike, lepe oči hotele reči: „S kako pravico si pa ti tukaj?“

Spoštljivo se klanjamo bujni fantaziji — le žal, da vse te smeje kombinacije nimajo nobene stvarne podloge. In to bodemo dokazali v tretjem in zadnjem članku.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj zaključil se je tudi deželni zbor tržaški in danes začel je skupni parlament, delegacije, svoje zborovanje. Kakor se z Dunaja javlja, prevzel bode referat v proračunu ministerstva vnanjih zadev, katerega je imel lani grof Clam-Martinić, zopet baron Hübner, ki se je te dni vrnil s svojega potovanja po Avstraliji, Aziji in Afriki, ki je trajalo skoro dve leti. Referat o vojnem proračunu pridržal bode grof Falkenhayn, katere je uže v prejšnjih letih poročal o vojnem budgetu. — Skupni proračun je letos ugodnejši nego je bil lansko leto; sicer se v ordinariju zahteva 300 000 gld. več nego za leto 1884, no zato je ekstraordinarij za 1 800 000 goldinarjev nižji.

Z obzirom na to, da se bliža zopet zasedanje državnega zbora a še vprašanje o kongruji vedno ni rešeno, kroži med nižjim duhovstvom peticija na državni zbor, naj se uže vendar enkrat to vprašanje konečno reši. V tej peticiji navaja se, da so plače duhovno silno pičle, a draginja da postaja vedno večja. Tudi uradnikom in učiteljem da so se povišale plače, tako da dohodki duhovnov ne stoje v nikakem razmerju. Urejenje duhovniških plač je res nujno potrebno.

Hrvatski sabor obdržaval je predvčerajšnjem in včeraj zopet seje. V sobotni seji hotel je poslanec Beruta čitati izjavo, v kateri se ostro napada vlada in saborska večina. Z dovoljenjem sabora zabranil je predsednik čitanje te izjave. Tudi Starčevićeva stranka poslala je slično izjavo, katera se tudi ne more čitati v javni seji. Poslanec dr. Mazura grajal je postopanje predsednikovo o priliki izključenja Starčevićancev. Baron Živković opravičil je ravnanje saborskega predsednika rekoč: „Ker nas celi svet smatra nezrele za parlamentarizem, moramo pokazati, da znamo rešiti parlamentarizem.“ — V včerajšnji seji nadaljevala se je adresna debata ter tudi v specijalni debati sprejela zakonska osnova o reformi saborskega opravilnika.

Tuje dežele.

Umrli vojvoda brunsviški bil je v soboto z veliko slavnostjo pokopan.

Nemški državni svet začel je dne 25ega t. m. svoje zborovanje. Predsedoval je prestolonaslednik sam, a prisotni bili so knez Bismarck, vsi državni ministri ter članovi državnega sveta.

Kakor smo juže javili, urgirala je Avstro-Ogerska v Carigradu zidanje iztočne želez-

Sljotkin se je med vsemi najbolj spremenil. V vsem bistvu njegovem pojavila se je neka nepokojna poželjivost, njegov ték je tako rekoč vzrastel, premikanje glave, nog ostalo je ravno tako ponižno — podložno, kakor prej, ali kako veselo je mahal z rokami, kako čvrsto je povzdigaval svoja pleča! Zdelo se je, kakor bi si mislil: „Napósled sem vendar dosegel!“ Ko se je ta „procedura“ vposestovanja dokončala, mél si je ispravnik, kateremu so se začele po bližnjem zajutreku uže sline cediti, veselo svoje roke, kakor je bil sploh vajen, predenj je „potočil“ v svoje grlo prvi kozarček žganja; ali Martin Petrovič je hotel, da se mora poprej opraviti služba božja in posvečevanje vode. Duhovnik se obleče v staro, na pol raztrgano cerkveno obleko; ne menj raztrgan cerkvenik se prikaže iz kubinje ter na vse kriplje piha oglje v stari médni kadilnici. Služba božja se prične. Ves čas Harlov ni prenehal vzdihati. Ker se zavoljo svoje debelosti ni mogel priklanjati do zemlje, pokazoval je samo, ko se je žegnaval in sklanjal glavo, s prstom leve roke na tla, kamor bi

nice. Temu koraku našega ministerstva vnanjih zadev pridružila se je tudi Srbija. Ker se Turčija ne gane, treba jo bode res energično opomniti na dolžnost, katero je prevzela na berolinskem kongresu ter jo primorati, da se konečno vender enkrat resno loti zidanja te toliko potrebne iztočne železnice.

Iz Pariza se javlja, da namerava vojno ministerstvo poslati znatne pomočne čete na kitajsko bojišče. Pomočne čete odplule bodo 15. novembra iz Toulona ter dospejo v Tonking okolo novega leta. Potem pa se bode precej začela odločilna akcija.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 25. oktobra. [Izv. dopis.*] (Peticijska c. kr. državnih uradnikov X. in XI. dijetnega razreda.) Najstarejši slovenski dnevnik prinaša v svoji številki od 22. t. m. članek, zadevajoč nameravano peticijo c. kr. državnih uradnikov X. in XI. dijetnega razreda, kateri je, kakor smo to uže pri „Slov. Narodu“ vajeni, prenapolnjen z ravno tako neresničnimi trditvami, kakor smešnimi nazori. Pisatelj istega članka, sam državni uradnik, menda nikakor zadovoljen ni z nameravano peticijo in ovira na vsak mogoč način naše prizadeve. Sicer nam je vsakako jednako, kaj ta mož misli in nikdar bi se z njim v polemiko ne spuščali, če bi nam ne bilo do tega, da bi se tudi drugih uradnikov ne lotila jednaka misel. Ko bi vsi uradniki tako mislili in se taki letargiji prepustili, kakor on, bilo bi res za nas slabo. Čudno se nam tudi dozdeva, da pisatelj omenjenega članka uže zdaj rogovili po časnikih, ko še dognano ni, česar bodemo prosili, ker se bode to vprašanje še le rešilo v javnem shodu, katerega nameravamo sklicati prihodnje dni.

Da pa le nekoliko konstatujemo neresnicoljubje ter zlovoljo gospoda pisatelja, preidemo na nekatere točke v istem članku:

I. Povišanje letnih plač je po pisateljevih mislih nemožno, ker zboruje na Dunaji „štedilna komisija“. Vrlo govorjeno, torej ne more ta komisija drugače štediti, kakor pri malih uradnikih? Ni li dovelj višjih uradnikov, katerim bi se mogle nekoliko prikrajšati visoke letne plače, bi se li ne moglo skrčiti število oblastnij in višjih uradniških služb?

II. Znižanje 40letnega službovanja na 35letno pisatelju tudi ne gre v glavo, ker je (čujte!) vse z razumništvom prenapolnjeno. Torej je po pisateljevem mnenju razumništvo le zato na svetu, da se tlači in trpinči.

Dalnji vzrok za nedosegljivost te želje je po njegovih mislih ta, da se še sedaj, ko je štiridesetletno službovanje zapovedano, malo-

* Ta dopis dobili smo iz uradniških krogov. Ponatisnemo ga nespremenjenega, a govorili bodemo še o tem ter izrazili svoje mnenje, ko nam pride v roke peticija. Ured.

bil s čelom zadel, da bi mu bilo mogoče, prikloniti se. Sljotkin je ves sijal in se je celó zjokal; Žitkov pa je kakor vojniki samo blagorodno premikal svoje prste med tretjim in četrtim gumbom svoje uniforme. Katolik Kwicinski ostal je v sosedni sobi; za to pa je notar tako pobožno molil, tako sočutno vzdihaval za Martinom Petrovičem, in tako skezano šepetal in pregibal ustnice ter pogledaval z očmi navzgor, da sem bil ves ginjen, ko sem gledal nanj, in sem sam začel vroče moliti.

Ko se je končala služba božja in se je voda posvetila, pri čemur so si vsi pomočili svoje oči s sveto vodo, ne samo pričujoči, ampak tudi poluslepi Potemkinski „valthornist“ in celó Kwicinski — morali sta se Ana in Evlampija po ukazu Martina Petroviča še jedenkrat zahvaliti in do zemlje prikloniti; in potem še le se je začelo zajutrekovati! Jed! je bilo mnogo in jako vkusnih; vsi smo se strašno najeli. Kmalu pride tudi neizogibna butiljka „Donca“. Ispravnik, ki je med nam najbolj poznal navade svetá, in posebno ko

kateri (?) poda v pokoj po dokončani štiri-desetletni dobi. Ali je temu morda vzrok prekratko službovanje? Ne ve li pisatelj, da se bi vsak uradnik rad pustil upokojiti, če bi se mu tudi aktivitetna doklada vštevala v pokojnino? Sicer so pa jako redki taki uradniki, ki ne gredo v pokoj v dokončanem 40. službenem letu in večina državnih službanih zdihuje pod službenim jarmom ter komaj pričakuje onega časa, da bi mogli polno penzijo dobiti ter okrepčati svoje onemogle moči. Da je pa dalnje ko 40letno službovanje uradnikov državi in štedilni komisiji po polnem po volji, je samo ob sebi umevno, ker se nihče ne bode tiral v pokoj, ki zamore še službovati in je pri volji za samo aktivitetno doklado še dalje poslovati.

Taki uradniki prihranijo državi za majhne goldinarje vso letno plačo, katero bi morala vrh njihovih penzij naslednikom plačevati. To edino je vzrok, da se 40letni službanih ne silijo v pokoj, ne pa, da bi država zahtevala daljšo ko 40letno službovanje od svojih uradnikov.

3.) Štirinajstnevni dopust na leto tudi ni dosegljiv, misli premodri pisatelj, ker bi višji uradniki potem več delati morali in bi gotovo proti dopustu nižjih uradnikov bili. Če bi to tudi tako bilo, gotovo ne bi v tem slučaju višji uradniki merodajni bili, ker bi ne zamogli preobrniti postave, katero bi sklenil državni zbor.

Dalje trdi gosp. pisatelj, da je 14dnevni dopust prekratek za krepčanje zdravja. Ako je uradnik bolan, gre mu itak postavno dopust za ves čas bolezni, ako ne traja dalj, ko leto in dan, če pa človek ni bolan, mu pa 14dnevni dopust vendar le dobro storí. Vrh tega se pa dopusti ne uporabljajo samo za krepčanje zdravja, tudi za vredjenje privatnih zadev ali v veselje so časih potrebni. Naš modrijan je tega čudnega mnenja, da, ako že mora delati 351 dni, bode tudi še teh 14 dni služboval, da se izpolni leto. Dobra je ta logika: na eni strani trdi, da je štirinajstnevni dopust prekratek, na drugi mu je pa predolg in nedosegljiv. Čuda, da ni rekel, da zahteva vsako leto polletni dopust, ali pa, če se mu ta ne dovoli, ničesar.

4.) Službena pragmatika je „jara kača“, pravi ta gospod in misli, da jo sedanji uradniki ne bodo doživeli. No, ako bi njegovi nazori ne bili merodajni; potem znal bi prav imeti, ker pa gotovo njega nihče vprašal ne bo za svet, smemo vendar še upati.

Peticija bode vse eno in brez ozira na našega modrijana iz nižjih dveh dijetnih razredov svojo pot ukrenila in nadejati se je, da ne brez uspeha. Radovedni pa smo, ako ne bo današnji protivnik nameravane peticije za slučaj njenega vslíjanja med prvimi, ki bode zgrabil za ponujeni mu kosček kruha. Torej naj bi hvalil Boga, da se drugi tudi ob enem za njega blagor trudijo in naj bi rajši molčal, ako že neče pomagati. Naj ima

namestnik oblastnija, napije prvo zdravico „prekrasnima posestnicama“! Potem predlaga, naj bi pili na zdravje jako spoštljivega in velikodušnega Martina Petroviča! Pri besedi „velikodušnega“ dvigne se Sljotkin, vrže se na svojega dobrotnika in ga začne poljubovati... „No, no, dobro, dovelj, ni treba“, zamrmra Harlov nekako nevoljno in ga z laktom porine v stran... Ali zdaj dogodi se nekaj, kar ni bilo posebno prijetno.

XIV.

Suvenir namreč, ki je v enomer pil, odkar smo začeli zajutrekovati, vzdigne se nenadoma, ves rudeč kakor cinober, s svoje stolice, pokaže s prstom na Martina Petroviča in zahrešči:

— Velikodušni! Velikodušni! Bomo videli, ali mu bode njemu samemu to veliko-dušje dobro dišalo, kadar njega, službanih božjega, z golim hrbtom vržejo... na sneg!

— Kaj klepetaš? norec! reče zaničljivo Harlov.

peticija vspeh ali ne, njemu gotovo ne bode v škodo, k večjemu v korist. Toliko za danes. *Si tacuisses...*

Več uradnikov XI. in X. dijetnega razreda.

Razne vesti.

— (Olajšave v poštnem prometu.) Kupčijsko ministerstvo je vpeljalo nakatere nove naredbe gledé pošiljanja denarja s poštnimi nakaznicami. V bodoče bodo pismonoše strankam neposredno izplačevali poslane vsote. Sedaj je bilo treba iskati denar na pošti. Nova naredba velja baje najprvo za dunajsko mesto, a upatije, da se razširi tudi na druga mesta.

— (Zakonska zadušila) sta se te dni pri Dunaji v spodnjem Siveringu. 44letni hišni posestnik Karol Reiner šel je o poludne v klet po vina. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, šla ga je soproga v klet iskat. A tudi ona se ni več povrnila. Otroci so dolgo čakali v sobi, kedaj se povrneta oče in mati, a ker jih le ni bilo, hiteli so stariše klicat. Iz kleti ni bilo nobenega odgovora. Na to so prišli sosedje in prepričali so se, da je toliko plinov nabranih v kleti, da ni moč vanjo. Moža in ženo so mrtvo izvlekli na dan; bila sta se zadušila. Mošt je vrel v kleti in od tod škodljivi plini.

— (Štajarsko sadje.) Kakor vsako leto, tako se tudi letos mnogo sadja izvažuje iz Štajarske na Nemško. Listi poročajo, da drdrajo neštetilni vozovi, naloženi do vrha s sadjem, v severne kraje.

— (Nova zakladnica) ameriških Zveznih Držav se je meseca septembra dozidala. Prostore ima za 50 milijonov dolarjev srebra.

— (Chicago) v Severni Ameriki ima po najnovejših poročilih 610 325 prebivalcev; med njimi je 209 631 Nemcev, 114 005 Ircev, 29 509 Poljcev, 28 281 Čehov, 23 755 Švedov, 18 292 Norvežcev, 20 142 Angležev. Domačih Amerikancev je samo 143 000 duš.

— (Najnovejša ameriška noša.) Amerika je iznajdljiva v modi, vendar zdanja pre-sega gotovo vse prejšnje, in radovedni smo le, če se bodo naše lepoticke tudi sprijaznile s to novo modo. Ameriške dame nosijo zdaj okolo vratu majhne svilene robce ali trakove, kateri so sestavljeni iz mnogih pisanih kosčkov svilene blaga. Ti kosčeki pa niso nič drugega nego konci ovratnikov mladih gospodičev, s katerimi so dame znane. Čim večje je število delov pri zavratnem robci, tem večje je tudi znanstvo dame z gospodiči, in čim bolj so zrezani in spakudrani ovratniki gospodičev, tem večje je tudi število dam, s katerimi imajo gospodiči znanje. Istinito čudoviti izrodki mode!

— Norec, norec! ponovi Suvenir. — Vsemogoči Bog samó vé, kdo izmed naju je pravi norec. Glejte, bratec, sestrico mojo, svojo soprogo ste umorili — zato ste pa zdaj sami sebe pahnil v pogubo... Ha, ha, ha!

— Kako si upate žaliti našega spoštovanega dobrotnika? začivka Sljotkin, popusti Harlovlja pleča in se vrže na Suvenirja. — Ali veste, da moremo mi, ako to poželi naš dobrotnik, daritveno listino še to trenotje uničiti?

— In vi ga boste vse jedno z golim hrbtom vrgli — na sneg... odreže se Suvenir in se skriva za Kwicinskega.

— Molči! zagrmí Harlov. — Sicer te počim, da bo samo nekoliko mokrega tam, kjer si stal. Pa tudi ti molči, pes! reče Sljotkinu; ne mešaj se, kjer ti ni ukazano! Ako sem se jaz, Martin Petrovič Harlov, odločil sestaviti ono razdelitveno listino, kdo jo more uničiti? Kdo more ravnati proti moji volji? Take oblasti ni na svetu...

(Dalje prihodnjič.)

Domače stvari.

— (Goriška „Soča“) pripoveduje v zadnji svoji številki, da je gosp. deželni predsednik baron Winkler v svojem odgovoru na znano interpelacijo zaradi nemškega jezika na ljubljanskih ljudskih šolah „s krepko roko mahnil tudi po dveh časnikih, katera se bajé nedostojno vedeta. Slovenski narod zasluži vendar bolj hrano, kakršna se mu v teh časopisih ponuja“, rekel je gosp. predsednik. In to je (kakor dostavlja „Soča“) tudi res, kajti „Ljubljanski List“ — na tega je menda gospod predsednik meril — piše tako nedostojno, da se njegova pisava uže vsakemu poštnemu Slovincu gabi.“ — Gotovo je „Soča“ kaj ponosna na to svojo modrost! Mi pa mislimo, da se zlobudravka „Soča“, ki bi bila v svoji praznoti rada bistroumna, v tej zadevi silno moti, kajti kdo ne vé, da je imel gospod predsednik gotovo več vzroka, „s krepko roko“ mahnuti po „Soči“, kakor po „Ljubljanskem Listu“. Naj le pere „Soča“ doma svoje umazane cape, nas kranjske Slovence pa naj pusti pri miru. To se ji bode res bolje prilagalo.

— (Državnega zakonika) slovenski prevod kos XXXV. in XLVII. se je dué 22. oktobra izdal in razposlal.

— (Mestni odbor) ima javno sejo v torek 28. dan oktobra 1884. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. II. Finančnega odseka poročilo: a) o Marijine bratovščine ljubljanske prošnji za znižanje takse o ogledu mrličev gledé njenih družabnikov; b) o Ivana Skubéta, sluga na veliki realni ljubljanski, prošnji za petletnico; c) o prošnji Matije Zdešarja, hišnega gospodarja na Poljanskem nasipu št. 48, zaradi prodaje mestne parcele tik njegove hiše; d) o mestnega magistrata nasvetu, naj se štirim magistratnim detektivom dovoli po 10 gld. nagrade za revizijo psov gledé davka; e) o Janeza Žabjeka prošnji za znižanje najmovine mestni mesnici v šolskem drevoredu; f) o mestnega magistrata predlogu, naj se odpiše neiztirljiva najmovinska doklada 132 gld. 22 kr.; g) o J. J. Kanca prošnji gledé bonifikacije za upeljani špirit. III. Stavbinskega odseka poročilo: a) o kranjske stavbinske družbe pritožbi zoper magistratno prepoved gledé nekaterih stanovanj; b) o Tilna Bončarja pritožbi zoper mestnega magistrata nalog, da mora podreti nek svinjak; c) o Elije Predoviča prizivu zaradi prebivotnega dovoljenja. IV. Policijskega odseka poročilo o m. odb. dr. Drča predlogu zaradi odprave prodajanja kruha na Mestnem trgu. V. Šolskega odseka poročilo o sprejemu pomožnih učiteljev na mestnih ljudskih šolah. Naposled: tajna seja.

— (Dr. Svetina,) učitelj veronauka na ljubljanskem gimnaziji (vrli naslednik dr. Gogale), imenovan je, kakor čujemo, pravim c. kr. gimn. učiteljem.

— (Sprla) sta se včeraj v Kravji Dolini dva hlapca in se naposled stepla. Pri tem pretepu udaril je eden svojega nasprotnika z vilami po glavi ter ga nevarno poškodoval. Ranjenca prenesli so v bolnico, napadalca pa so deli pod ključ v sodnijskih prostorih.

— (Prilika za krajo.) Te dni izročil je krojaški mojster Josip A. v Spodnjih Gamelnjih svojemu pomočniku Antonu K. nekaj obleke, da jo nese v Šent Vid nekaterim naročnikom in tam pobere novce. Krojaški pomočnik je vzel od mojstra 40 kr. na konto za „dolgo“ pot, od tovariša izposodil si je par črevljev, od dekline jedno rutico in lepe „murčke“, potem pa je korakal proti Šent Vidu. Tam je obleko oddal, potegnil denar — in sedaj živa duša ne vé, kje je. Menda je pogнал novce uže skozi grlo, in ko ga vjamejo, bode zopet suh kot veli list.

— (Otročja igra z ognjem.) Dne 21. t. m. igralo se je več otrok v starosti 5, 4 in 3 let na nekem travniku v Spodnjem Golem. Pastirji so bili malo poprej zakurili in okrog ognja smukali so se otroci. Kar se vname 4letni punčički Mariji Mehle-tovi obleka; predenj so prišli ljudje na pomoč, je otrok bil ves pokrit s strašnimi ranami. Po 4urnih bolečinah je potem umrl.

— (Uboj.) Dne 24. t. m. spoprijel se je 30letni kmetski fant France Pečkaj iz Broda z nekaterimi tovariši zaradi neke deklina. Pri pretepu dobil je France P. tako hude udarce na glavo, da je v kratkem času izdihnil svojo dušo.

